

Stockholm 2010-11-22

Socialstyrelsen
Regler och tillstånd
Regeltillämpningen
106 30 Stockholm

Transsexuella och övriga personer med könsidentitetsstörning- Rättsliga villkor för fastställelse av könstillhörighet samt vård och stöd

Psykologförbundet har fått möjlighet att lämna synpunkter över rubricerade utredning, och framför följande.

Som utredaren inledningsvis konstaterar så är den aktuella gruppen såväl liten som heterogen. Nödvändig kompetens för att genomföra utredning, behandling och uppföljning kan bara åstadkommas genom att relativt få specialiserade utredningsteam etableras på regional nivå så att en gemensam erfarenhetsbas kan byggas upp. En sådan bas är en nödvändig förutsättning för att kunna systematisera erfarenheter och utveckla insatser .

När det gäller stöd till personer såväl före som efter utredning och könskorrigering anser vi att psykologers kompetens är av stor vikt. Detta stöd behöver med nödvändighet kunna erbjudas nära den geografiska hemvisten för personerna för att kunna bli av varaktig och frekvent karaktär.

Utredaren föreslår att det ska utredas huruvida personer under 18 år ska kunna få sin juridiska könstillhörighet ändrad. I Psykologförbundets remissyttrande över betänkandet ”Ändrad könstillhörighet – förslag till ny lag” (SOU 2007:16), instämde vi i betänkandets ställningstagande att 18-årsgränsen ansågs vara absolut. Vi finner ingen anledning att ändra vårt ställningstagande i denna del.

I utredningen framkommer viss kritik som framförts från patienthåll av psykologutredningarnas innehåll. Vad förbundet kan utläsa här att det blivit en fokusering på den testning (kognitiv och personlighetsmässig) som sker och att den övriga delen av psykologarbetet i utredningen kommit i bakgrunden. Anledningen till att testning sker i detta sammanhang är att den kan tillföra kunskap kring personens kognitiva funktionsnivå liksom de personlighetsmässiga förutsättningar personen har att klara av de påfrestningar som könsbytesprocessen och det fortsatta livet kan innebära. Testerna måste ses som ett komplement till de minst lika viktiga samtal som förs för att få klarhet i personens upplevelse av sin livssituation och hur det har präglat denne genom livet. Rätt genomförd kan psykologiska testningar även tillföra personen kunskaper som kan vara till nytta både i transitionen och i det övriga livet. Det är inte ovanligt att personer som kommer för utredning har underpresterat i skolan, blivit

mobbede och att en kognitiv utredning kan få personen att upptäcka resurser som inte framkommit i andra sammanhang. På samma sätt kan en personlighetsutredning tillföra kunskaper kring resurser/svagheter som kan vara personen till nytta. Det är heller inte ovanligt att det i samband med psykologutredning kan framkomma tecken på annan kognitiv problematik, som kan leda till remittering för en fördjupad neuropsykologisk utredning.

För att främja kunskapsinhämtandet och för att därmed bättre svara mot individuella behov behövs, som vid andra evidensbaserade insatser, ett visst standardiseringsförfarande vid genomförandet av individuella utredningar. Ett sådant standardiserat datainsamlade borde rimligen lättare kunna genomföras om den utredde personen också är införstådd med att den individuella utredningen samtidigt bidrar till att kunskap och kompetens om transsexualism och andra könsidentitetsstörningar ökar i hälso- och sjukvården men även i samhället i stort.

Sveriges Psykologförbund

Lars Ahlin
Förbundsordförande